

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף זרה of מסכת עבודה זרה. Some of the topics we will learn about include.

The incident of רבי אלעזר who was arrested and brought to the גרדום, the building in which the עכו"ם conduct capital cases.

הרחק מעליה דרכך
זו מינות

One must distance himself from a heretic.

אם ישובו

לא ישיגו אורחות חיים

A heretic that does complete Teshuvah will die soon after, because as Rashi explains

ממהרין למות מתוך צרה וכפיית יצרם

A heretic that does Teshuvah dies quickly through his anguish, and his constant battle to overcome his יצר הרע.

The well-known incident of

רבי אלעזר בן דורדיא

Who committed עבירות his whole life, and after doing Teshuvah, he was immediately accepted to הבא.

A

The incident of רבי אלעזר who was arrested and brought to the גרדום, the building in which the עכו"ם conduct capital cases

הרחק מעליה דרכך
זו מינות

אם ישובו
לא ישיגו אורחות חיים

The well-known incident of
רבי אלעזר בן דורדיא

B

מדבר זימה תשמור עליך, תורה תנצרכה

One who is occupied in Torah study will be protected from זנות.

כל העוסק בתורה בלבד

דומה כמי שאין לו אלוה

One who only engages in Torah study but does not engage in performing good deeds, is considered like he has no Hashem to protect him.

The incident of

רבי אלעזר בן פרטא

Whom the Romans arrested on five charges, and he was miraculously cleared of all charges.

B

מדבר זימה תשמור עליך,
תורה תנצרכה

כל העוסק בתורה בלבד
דומה כמי שאין לו אלוה

The incident of
רבי אלעזר בן פרטא

1 So, let's review ...

The Gemara proceeds with an incident regarding גרדום, the buildings in which the עכו"ם conduct capital cases.

כשנתפס רבי אליעזר למינות העלהו לגרדום לידון
The Romans once arrested רבי אליעזר to compel him to worship זרה and he was brought to the גרדום.

The judge asked him
זקן שכמותך יעסוק בדברים בטלים הללו
How could a wise man like you study these foolish matters? The judge was referring to the Torah.

רבי אליעזר replied
נאמן עלי הדיין

כסבור אותו הגמון עליו הוא אומר
והוא לא אמר אלא כנגד אביו שבשמים
actually referred to Hashem, that because he had sinned at some point, the superior judge, Hashem, punished him with this ordeal, while the Roman judge assumed that רבי אליעזר meant him, and he agreed that Torah is דברים בטלים. Therefore, the Roman judge swore to his עבודה זרה and pardoned רבי אליעזר.

1

גרדום

The buildings in which the עכו"ם conduct capital cases

כשנתפס רבי אליעזר למינות העלהו לגרדום לידון

The Romans once arrested רבי אליעזר to compel him to worship זרה and he was brought to the גרדום

The judge asked him

זקן שכמותך יעסוק בדברים בטלים הללו

How could a wise man like you study these foolish matters?

רבי אליעזר replied
נאמן עלי הדיין

referred to Hashem, that because he had sinned, Hashem, punished him with this ordeal

כסבור אותו פאון
צאיו פוא אומר
והוא לא אמר אלא
כנגד אביו שבשמים

The judge assumed רבי אליעזר meant him, and he agreed that Torah is דברים בטלים

Therefore, the Roman judge swore to his עבודה זרה and pardoned רבי אליעזר

2 When Rabi אליעזר returned home, he was distraught because he did not know what sin he had committed, until רבי עקיבא told him;
 שמא מינות בא לידך והנאך ועליו נתפסת
 Perhaps you enjoyed some words of heresy, and therefore this happened to you.

And רבי אליעזר recalled an incident in which he enjoyed a Pshat that a heretic had told him; and therefore, he deserved to be punished, because he did not do as the Pasuk in משלי states
 הרחק מעליה דרכך

זו מינות
 One must distance himself from a heretic.
 And
 ואל תקרב אל פתח ביתה

זו הרשות
 One must keep a distance from government officials, because as Rashi explains;
 שנותנין עיניהם בבעלי כמון להרגו וליטול כמון
 They set their eyes on wealthy people and execute them, to take their money.

The Gemara mentions a second Pshat in the Pasuk
 הרחק מעליה דרכך

זו מינות והרשות
 And
 ואל תקרב אל פתח ביתה

זו זונה
 One must distance himself from זנות.

רב חסדא says
 ארבע אמות
 One must keep a distance, of four אמות from a זונה because the word תקרב refers to distance

However, רבי פדת disagrees and says
 לא אסרה תורה
 אלא קריבה של גלוי עריות בלבד
 One is permitted to stand near a זונה, it's only the actual זנות that's forbidden, because the word תקרב refers to the actual זנות as the Pasuk states
 איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה
 =====

2 When רבי אליעזר returned home, he was distraught because he did not know what sin he had committed
 Until רבי עקיבא told him;
 שמא מינות בא לידך והנאך ועליו נתפסת
 Perhaps you enjoyed some words of heresy, and therefore this happened to you

And רבי אליעזר recalled an incident in which he enjoyed a Pshat that a heretic had told him
 He deserved to be punished, because he did not do as the Pasuk in משלי states

הרחק מעליה דרכך
 15 מינות
 ואל תקרב אל פתח ביתה
 15 פרלות
 שנותנין עיניהם בצעלי ממון להרגו וליטול ממון

The Gemara mentions a second Pshat in the Pasuk
 הרחוק מעליה דרכך
 15 מינות ופרלות
 ואל תקרב אל פתח ביתה
 15 זונות

רב חסדא says
 ארבע אמות
 רבי פדת says
 לא אסרה תורה אלא קריבה של גלוי עריות בלבד
 איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה

3 The Gemara proceeds with a discussion regarding מינות 1.
 The Pasuk in משלי states
 כל באיה לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים
 Those who are occupied with מינות will never return, and they will not grasp the ways of life.
 The Gemara asks
 וכי מאחר שלא שבו
 היכן ישיגו
 If they will never return, then it's self understood that לא ישיגו?

Therefore, the Gemara explains
 ה"ק ואם ישובו
 לא ישיגו אורחות חיים
 A heretic that does complete Teshuvah will die soon after, because as Rashi explains
 ממהרין למות מותוך צרה וכפיית יצרים
 A heretic that does Teshuvah dies quickly through his anguish, and his constant battle to overcome his יצרים.

And in conjunction with this discussion the Gemara mentions the well-known incident of
 רבי אלעזר בן דורדיא
 Who committed עבירות his whole life, and then decided to do Teshuvah, and
 הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה
 עד שיצתה נשמתו
 He put his head between his knees and wept until he died.
 Upon which a קול בת declared
 רבי אלעזר בן דורדיא
 מזומן לחיי העולם הבא

And רבי, upon hearing this incident wept, and said
 יש קונה עולמו בכמה שנים
 ויש קונה עולמו בשעה אחת
 There are some who merit עולם הבא only after many years of עבודת ה';
 While רבי אלעזר בן דורדיא merited עולם הבא in one hour;
 And
 לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן
 אלא שקורין אותן רבי
 One who does Teshuvah becomes accepted to the point that they even call him רבי.
 =====

3 A discussion regarding מינות
 כל באיה לא ישובון
 ולא ישיגו אורחות חיים
 Those who are occupied with מינות will never return, and they will not grasp the ways of life

וכי מאחר שלא שבו
 היכן ישיגו
 If they will never return,
 then it's self understood that לא ישיגו?

ה"ק ואם ישובו
 לא ישיגו אורחות חיים
 A heretic that does complete Teshuvah
 will die soon after
 ממהרין למות מותוך צרה וכפיית יצרים

In conjunction with this discussion
 the Gemara mentions the well-known incident of

רבי אלעזר בן דורדיא
 Who committed עבירות his whole life,
 and then decided to do Teshuvah, and
 הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכיה
 עד שיצתה נשמתו
 He put his head between his knees
 and wept until he died

Upon which a קול בת declared
 רבי אלעזר בן דורדיא
 מזומן לחיי העולם הבא

And רבי, upon hearing this incident wept, and said
 יש קונה עולמו בכמה שנים
 ויש קונה עולמו בשעה אחת
 and
 לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן
 אלא שקורין אותן רבי

4 The Gemara proceeds with an incident regarding keeping a distance from עבירה:

רבי חנינא ורבי יונתן הוו קאזלי באורחא
מטו להנהו תרי שבילי
חד פצי אפיתחא דעכו"ם
וחד פצי אפיתחא דבי זונות

and רבי יונתן and רבי חנינא were once walking and they came to a crossroad, in which one road passed the entrance of a בית זרה, עבודה זרה, while the other road passed the entrance of a בית זונות.

One אמורא said
ניזיל אפיתחא דעכו"ם
דנכיס יצריה

We should rather pass the עבודה זרה, because the יצר הרע does not entice for this עבירה, but we should not pass the עבירה because the יצר הרע does entice for this עבירה.

While the other אמורא said
ניזיל אפיתחא דבי זונות

ונכפייה ליצרין ונקבל אגרא
We should rather pass the ביתי זונות, because we will be rewarded for overcoming the יצר הרע, and they did so.

כי מטו התם חזינהו לזונות
איתכנעו מקמייהו

When they passed, all the זונות went indoors, and thus they were spared the נסיון.

As the Gemara explains, this אמורא was not afraid of the יצר הרע, because the Pasuk in משלי states
מזימה תשמור עליך, תבונה תנצרכה

This teaches

מדבר זימה תשמור עליך תורה תנצרכה

One who is occupied in Torah study will be protected from זנות.

=====

4 Keeping a distance from עבירה...

**רבי חנינא ורבי יונתן
הוו קאזלי באורחא
מטו להנהו תרי שבילי
חד פצי אפיתחא דעכו"ם
וחד פצי אפיתחא דבי זונות**

and רבי יונתן and רבי חנינא were once walking and they came to a crossroad, in which one road passed the entrance of a בית עבודה זרה, while the other road passed the entrance of a בית זונות.

While the other אמורא said

**ניזיל אפיתחא
דבי זונות
ונכפייה ליצרין
ונקבל אגרא**

We should rather pass the ביתי זונות, because we will be rewarded for overcoming the יצר הרע, and they did so

One אמורא said

**ניזיל אפיתחא
דעכו"ם
דנכיס יצריה**

We should rather pass the עבודה זרה, because the יצר הרע does not entice for this עבירה

**כי מטו התם חזינהו לזונות
איתכנעו מקמייהו**

When they passed, all the זונות went indoors, and thus they were spared the נסיון

As the Gemara explains, this אמורא was not afraid of the יצר הרע, because the Pasuk in משלי states

**מזימה תשמור עליך,
תבונה תנצרכה**

This teaches

מדבר זימה תשמור עליך תורה תנצרכה
One who is occupied in Torah study will be protected from זנות

5 The Gemara proceeds with a second incident of תנאים who were arrested:
 ת"ר כשנתפסו רבי אלעזר בן פרטא ורבי חנינא בן תרדיון
 When the Romans arrested רבי אלעזר בן פרטא and רבי חנינא בן תרדיון,
 בן תרדיון, רבי חנינא said to רבי אלעזר
 אשריך שנתפסת על דבר אחד או לי שנתפסתי על חמשה דברים
 You are better off, because you have only one charge against you, while I have five charges against me.

רבי חנינא replied
 אשריך שנתפסת על חמשה דברים ואתה ניצול או לי שנתפסתי על דבר אחד ואיני ניצול
 You are better off, because you will be saved, even though you have five charges, while I will not be saved even though I have only one charge, because
 שאת עסקת בתורה ובגמילות חסדים ואני לא עסקתי אלא בתורה בלבד
 You רבי אלעזר did both, you engaged in both Torah study and good deeds, while I רבי חנינא only engaged in Torah study but I did not engage in good deeds.

And רב הונא says
 כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה
 One who only engages in Torah study, but does not engage in good deeds, is considered like he has no Hashem to protect him, as the Pasuk states
 וימים רבים לישראל ללא אלהי אמת ... וללא תורה

The Gemara however brings proof that רבי חנינא בן תרדיון was a גבאי צדקה and donated to the fund from his own money. However,
 כדבעי ליה לא עבד
 He did not do the amount of גמילות חסדים that he could have done.
 =====

5 who were arrested...
 ת"ר
 כשנתפסו רבי אלעזר בן פרטא ורבי חנינא בן תרדיון
 When the Romans arrested רבי חנינא בן תרדיון and רבי אלעזר בן פרטא,

רבי חנינא said to רבי אלעזר
 אשריך שנתפסת על דבר אחד או לי שנתפסתי על חמשה דברים
 You are better off, because you have only one charge against you, while I have five charges against me

רבי חנינא replied
 אשריך שנתפסת על חמשה דברים ואתה ניצול או לי שנתפסתי על דבר אחד ואיני ניצול
 You are better off, because you will be saved, even though you have five charges, while I will not be saved even though I have only one charge

שאת עסקת בתורה ובגמילות חסדים ואני לא עסקתי אלא בתורה בלבד
 And רב הונא says
 כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה
 as the Pasuk states

וימים רבים לישראל ללא אלהי אמת ... וללא תורה

The Gemara however brings proof that רבי חנינא בן תרדיון was a גבאי צדקה and donated to the fund from his own money

However,
 כדבעי ליה לא עבד
 He did not do the amount of גמילות חסדים that he could have done

6 The Gemara first elaborates on the proceedings of the five charges against רבי אלעזר בן פרטא.

The Judge asked רבי אלעזר
1-2.

מ"ט תנית
ומ"ט גנבת

Why did you learn Torah, and why did you steal?

To which רבי אלעזר replied

אי סייפא לא ספרא

ואי ספרא לא סייפא

ומדהא ליתא הא נמי ליתא

One of these charges is certainly false, because one cannot be both a robber and a scholar; and since this witness was obviously a liar, both charges must be false.

3.

Then the judge asked רבי אלעזר

מ"ט קרו לך רבי

Why do they call you a teacher?

To which רבי אלעזר replied

רבן של תרסיים אני

I teach students how to weave.

And when they asked רבי אלעזר a question regarding weaving,

אתרחיש ניסא

A miracle occurred, and two bees showed him the answer to the question.

6 The five charges against רבי אלעזר בן פרטא...

2 1

The Judge asked רבי אלעזר...

מ"ט תנית ומ"ט גנבת?

Why did you learn Torah,
and why did you steal?

To which רבי אלעזר replied

אי סייפא לא ספרא

ואי ספרא לא סייפא

ומדהא ליתא הא נמי ליתא

One of these charges is certainly false,
because one cannot be both a robber and a scholar;
and since this witness was obviously a liar,
both charges must be false

3

Then the judge asked רבי אלעזר

מ"ט קרו לך רבי?

Why do they call you a teacher?

To which רבי אלעזר replied

רבן של תרסיים אני

I teach students how to weave

And when they asked רבי אלעזר
a question regarding weaving,

אתרחיש ניסא

A miracle occurred,
and two bees showed him
the answer to the question

7

4.
 Then the judge asked רבי אלעזר
 מ"ט לא אתית לבי אבידן
 Why don't you come to the place where they feast in
 honor of the עבודה זרה?
 To which רבי אלעזר replied
 זקן הייתי
 ומתיירא אני שמא תרמסוני ברגליכם
 I am old and afraid that I will be trampled by the masses.
 And
 אתרחיש ניסא
 ההוא יומא אירמס חד סבא
 A miracle occurred, and on that day an old man was
 trampled in אבידן בי.

5.
 Then the judge asked רבי אלעזר
 מ"ט קא שבקת עבדך לחירות
 Why did you free your servant?
 As Rashi explains
 הן גזרו על כך לפי שהוא דת יהודית
 The Romans forbade this, because it was a Jewish
 practice.
 To which רבי אלעזר replied
 לא היו דברים מעולם
 This charge is false.

 A witness stood up to testify against רבי אלעזר and
 אתא אליהו פתקיה ארבע מאה פרסי
 אזל ולא אתא
 אתא אליהו הנוביא came and threw the witness the vast distance of
 400 פרסה to prevent him from testifying.

And thus, רבי אלעזר בן פרטא was cleared of all charges.

The Gemara continues with the proceedings of רבי חנינא בן רבי תרדיין in the next Daf.

7

4
 Then the judge asked רבי אלעזר
מ"ט לא אתית לבי אבידן?
 Why don't you come to the place
 where they feast in honor of the עבודה זרה?

To which רבי אלעזר replied
זקן הייתי
ומתיירא אני
שמא תרמסוני ברגליכם
 I am old and afraid
 that I will be trampled by the masses

And
אתרחיש ניסא
ההוא יומא אירמס חד סבא
 A miracle occurred,
 and on that day an old man
 was trampled in אבידן בי

5
 Then the judge asked רבי אלעזר
מ"ט קא שבקת עבדך לחירות?
 Why did you free your servant?

To which רבי אלעזר replied
לא היו דברים מעולם
 This charge is false

A witness stood up to testify against רבי אלעזר and
אתא אליהו פתקיה ארבע מאה פרסי
אזל ולא אתא
 אתא אליהו הנוביא came and threw the witness
 the vast distance of 400 פרסה
 to prevent him from testifying

And thus, רבי אלעזר בן פרטא was cleared of all charges